

Nr 129.

Ankom till riksdagens kansli den 6 maj 1938 kl. 12 m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition an-
ende inrättande av en statens anstalt för själsligt
abnorma manliga skyddshemselever m. m.*

(3:e avd.)

I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1938/39 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln, innefattande anslagen till socialdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 84) att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Uppförande av anstalt för själsligt abnorma manliga skyddshemselever för budgetåret 1938/39 beräkna ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i propositionen nr 198, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden den 3 mars 1938, föreslagit riksdagen att

dels besluta att å kronoegendomen $\frac{70}{100}$ mantal Lövsta nr 1 i Trosa-Vagnhärads socken av Södermanlands län skall, i överensstämmelse med i statsrådsprotokollet förordade riktlinjer, inrättas en statens anstalt för själsligt abnorma manliga skyddshemselever samt att för ändamålet erforderliga ombyggnads- och nybyggnadsarbeten m. m. skola för en kostnad av högst 920,000 kronor utföras i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet förordat förslag;

dels besluta att den vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar å Salbohed bedrivna verksamheten enligt i statsrådsprotokollet förordade grunder må utvidgas samt att för ändamålet erforderliga ombyggnads- och nybyggnadsarbeten skola för en kostnad av högst 520,000 kronor utföras i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet förordat förslag;

dels ock till Uppförande av anstalt för själsligt abnorma manliga skyddshemselever m. m. för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Förevarande proposition bygger på ett av särskilt tillkallade sakkunniga — 1936 års Hallutredning — den 10 december 1937 avgivet betänkande rörande vården av själsligt abnorma manliga skyddshemselever samt av vanartade sinnesslöa gossar m. m. (statens off. utredn. 1937: 46).

Över detta betänkande hava yttranden avgivits av statskontoret, fångvårdsstyrelsen, medicinalstyrelsen, socialstyrelsen, byggnadsstyrelsen, skolöverstyrelsen, domänstyrelsen, allmänna civilförvaltningens och undervisnings-

väsendets lönenämnder, pedagogiske inspektören för sinnesslöundervisningen, styrelsen för statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar samt styrelsen för föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina.

Allmänna synpunkter.

De sakkunniga anse, att själsligt abnorma manliga skyddshemselever böra avskiljas från den egentliga skyddshemsverksamheten och överföras till en särskild psykopatanstalt med medicinsk-pedagogisk utrustning. Utom i inskränkt mening själsligt abnorma barn borde till denna specialanstalt överföras vissa nervösa, överkänsliga och starkt hysteriska barn, kroniska sängvätare och likartade barn, som krävde medicinsk behandling och inverkade störande på samlevnaden å de vanliga skyddshemmen. Detsamma gällde sådana skyddshemselever, vilka företedde psykiska defekttillstånd efter genomgångna sjukdomar eller skallskador, karaktärsförändringar efter sömnsjuka och liknande rubbningar i det psykiska tillståndet ävensom kroppsligt sjuka, vilkas tillstånd krävde en mera noggrann daglig medicinsk tillsyn och behandling än som kunde beredas dem å de vanliga skyddshemmen, t. ex. vid hjärtfel, sockersjuka, vissa nervsjukdomar och endokrina rubbningar.

De sakkunniga hava tillika genom sina överbäganden i ämnet bibragts den uppfattningen, att de minderåriga vanartade och kriminella psykopaterna bildade en i vissa avseenden sluten grupp, vars vårdtekniska differentiering icke borde ske efter de formella omständigheter, som föranlett omhändertagandet, utan efter medicinskt-psykologiska principer. *De sakkunniga* hava därför principiellt anslutit sig till tanken på sammanförandet av alla psykiskt abnorma minderåriga vanartade och kriminella till en enda vårdanstalt. Med hänsyn till de för utredningen meddelade direktiven hava de dock begränsat sitt förslag till att avse endast vanartade.

Härjämte hävda *de sakkunniga*, att sinnesslöa vanartade böra helt avskiljas från skyddshemsverksamheten och överföras till sinnesslövården.

Från dessa allmänna utgångspunkter hava *de sakkunniga* funnit skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall, som enligt de vid 1936 års riksdag godkända riktlinjerna för skyddshemsverksamhetens omläggning närmast skulle avses för psykiskt abnorma elever, mindre lämplig för detta ändamål och förordat uppförande av en ny anstalt i dennas ställe. Egendomen Hall kunde enligt *de sakkunnigas* mening lämpligen upplåtas för annat vårdändamål, i första hand för fångvårdens räkning. Denna tanke har av Kungl. Maj:t upptagits och fullföljts i propositionen nr 220 angående uppförande av en säkerhetsanstalt för förvarade och internerade samt en ny sinnessjukavdelning inom fångvården.

Med beaktande härav och efter redogörelse för de yttranden, som avgivits över förevarande del av *de sakkunnigas* betänkande, har *föredragande departementschefen* för egen del anfört följande.

Den strävan mot ökad differentiering av vårdformerna, som inom de olika slagen av anstaltsvård gjort sig allt starkare gällande, måste självfallet ej

minst för skyddshemsklientelet vidkommande vara mycket betydelsefull. I likhet med i ärendet hörda myndigheter har jag ej heller något att i princip invända mot de sakkunnigas förslag att centralisera vården av huvudsakligen vissa psykiskt abnorma elever vid de manliga skyddshemmen till en särskild anstalt. Åtgärder i sådant syfte hava för övrigt förutsatts redan vid fastställandet av grundlinjerna för den beslutade skyddshemsreformen.

Av vad de sakkunniga anfört har jag blivit övertygad, att den nu för ändamålet disponerade anstalten, skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall, icke är lämpad för uppgiften i fråga. Då det numera blivit uppenbart, att Hall-anstalten med fördel kan tagas i anspråk för annat statsändamål, saknas varje anledning till tvekan rörande lämpligheten av att för vården av skyddshemmens psykopatkiertel av manligt kön anordna en särskild anstalt. Jag förordar alltså de sakkunnigas förslag, att för tillgodoseende av sagda uppgift en ny statlig anstalt inrättas med de uppgifter, som av de sakkunniga ansetts i första hand böra ifrågakomma.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har emellertid de sakkunnigas förslag ett vidare syfte, i det att man tänkt sig vårduppgifterna framdeles utvidgade till att omfatta jämväl vissa minderåriga kriminella psykopater. Häremot hava principiella och praktiska betänkligheter anförts av fångvårdsstyrelsen. I nu förevarande sammanhang saknar jag skäl att närmare överväga hållbarheten av den sålunda uttalade meningen. Det lär få bero på en prövning framdeles, sedan erfarenhet hunnit förvärfvas, huruvida förutsättningar för en utvidgning av anstaltens uppgifter föreligga.

Vidkommande slutligen de sakkunnigas uppfattning om olämpligheten av att vanartade sinnesslöa intagas å skyddshem, har jag — lika litet som de hörda myndigheterna — något att häremot erinra. Tvärtom är jag beredd att i princip tillstyrka åtgärder, som äro ägnade att på ett tillfredsställande sätt undanröja förefintliga brister i detta avseende.

Anstalten för själlsigt abnorma manliga skyddshemselever.

De sakkunniga hava utgått från att den nya anstalten för det psykopatiska skyddshemsklientelet borde förläggas till lämplig kronoegendom i relativ närhet av Stockholm. Efter samråd med vederbörande domänintendent hava de sakkunniga föreslagit kronoegendomen ⁷⁰/₁₀₀ mantal Lövsta nr 1 (Lövsta 1²) i Trosa-Vagnhärads socken av Södermanlands län. Nämda egendom är belägen vid östra stranden av sjön Sillen, 2 kilometer från allmänna vägen Trosa—Gnesta samt 7 kilometer från Vagnhärads järnvägsstation. Egendomen har en areal av omkring 203 hektar, därav 53 hektar tomt och åker, 2 hektar äng, 139 hektar skogsmark och 9 hektar impediment. Å egendomen, som är utarrenderad till den 14 mars 1940, finnas kronan tillhöriga byggnader, bestående av bostad för arrendator, statbyggnad, uthusbyggnader samt för jordbruket erforderliga byggnader. Dessutom finnas vissa, arrendatorn tillhöriga mindre hus m. m. Jordbrukets taxeringsvärde utgör 38,800 kronor.

Anstalten förutsättes erhålla karaktären av ett kombinerat skol- och arbetshem. Den skulle till en början avses för allenast 60 elever, med möjlighet dock till framtida utbyggande. Av vårdplatserna borde 25 avses för skolhemmet samt 35 för arbetshemmet, varav 10 för en särskild observationsavdelning.

Förslag till erforderliga om- och nybyggnader vid Lövsta har i samråd med

de sakkunniga utarbetats av arkitekten i järnvägsstyrelsen B. Jonson. Innebörden av detta förslag framgår i huvudsak av följande sammanställning:

I. Skolhemsavdelningen.

A. Skol- och matsalsbyggnad	kronor 109,675
B. Byggnad för gymnastik och samlingssal med bad- och tvättinrättning	» 94,785
C. 4 st. byggnader för elevhem à kronor 29,450	» 117,800
D. Bostadsbyggnad för avdelningsföreståndare	» 23,000
E. Bostadsbyggnad för assistent	» 17,000

II. Arbetshemsavdelningen.

A1. Byggnad för elevförläggning	» 151,150
A2. Administrationsbyggnad	» 44,025
B. Byggnad för observations- och intagningsavdelning	» 88,425
C. Bostadsbyggnad för läkaren	» 41,000
D. 6 st. bostadsbyggnader för befattningshavare à kronor 17,000	» 102,000
Utvändiga ledningar samt hydrofor	» 37,440
Väg- och planeringsarbeten	» 10,000
Arvoden, administration och oförutsedda utgifter	» 74,700
<hr/> Summa kronor 911,000	

Härtill kommer en beräknad utgift av dels 6,700 kronor för reparation av lantbruksbyggnader m. m., dels ock 1,900 kronor för fastighetens övertagande.

Kostnaderna för erforderliga inventarier och annan utrustning till anstalten hava de sakkunniga uppskattat till 69,000 kronor. För inköp av levande och döda inventarier till jordbruket har härutöver beräknats 30,000 kronor. De sammanlagda engångskostnaderna för anstalten skulle sålunda uppgå till 1,018,600 kronor.

Ledningen av anstalten, som skulle stå under överinseende av socialstyrelsen, förutsättes tillkomma en särskild styrelse. Under denna skulle anstalten förestås av en psykiatrisk särskild skolad läkare. Utom elevernas psykiatriska vård skulle denne även handhava kroppssjukvården vid anstalten. Då anstalten avsåges att förläggas till en egendom, som vore belägen på ett relativt obetydligt avstånd (cirka 5 kilometer) från skyddshemmet för själsligt abnorma flickor, Skarvik-Tallåsen, hade de sakkunniga tänkt sig att förenämnde läkare jämväl skulle stå till förfogande såsom läkare för eleverna vid detta hem. För behörighet till ifrågavarande chefsbefattningen skulle uppställas samma villkor, som gälla i fråga om befattning såsom överläkare (tillika sjukhuschef) vid statens sinnessjukhus.

Med beaktande härav hava de sakkunniga uppgjort följande förslag till personalstat för den nya anstalten.

Befattning.	Lönegrad.	Lön.
1 chef, tillika läkare	B 28	9,540
1 avdelningsföreståndare, tillika redogörare	B 20	5,880
1 » » lärare	B 20	5,880
1 yrkeslärare	B 12	3,660
1 biträdande lärarinna, tillika husmoder	B 11	3,240
1 » » » »	B 11	3,240
1 vårdare, tillika arbetsledare	B 10	3,240
1 kameralbiträde	B 8	2,730
1 avdelningssköterska	B 8	2,730
1 vårdare	B 8	2,880
3 »	B 8	8,640
1 skötare	B 6	2,580
2 »	B 6	5,160
Summa kronor		59,400

Lönerna hava inom de angivna lönegraderna beräknats för den högsta löneklass å A-ort, enligt vilken vederbörande äger rätt att uppbära lön. Befattningen såsom kameralbiträde har förutsatts beklädas med kvinnlig innehavare.

För avlöning åt den arbetspersonal, som bleve behöflig, hava de sakkunniga härutöver beräknat ett belopp av 15,000 kronor. Den för jordbruket och trädgården erforderliga personalen förutsattes avlönad av inkomsterna från jordbruket.

Anstaltens övriga omkostnader hava av de sakkunniga uppskattats, på sätt framgår av följande sammanställning:

Reseersättningar	kronor	2,000
Expenser	»	9,300
Underhåll av byggnader	»	3,000
Inventarier	»	3,000
Renhållning	»	1,700
Utspisning	»	21,900
Beklädnad och sängkläder	»	9,000
Hälso- och sjukvård inklusive tandvård	»	3,500
Undervisningsmateriell m. m.	»	500
Elevbelöningar	»	1,200
Diverse omkostnader	»	2,000
Summa kronor		57,100

De årliga driftkostnaderna för anstalten skulle komma att uppgå till (59,400 + 15,000 + 57,100 =) 131,500 kronor. Härifrån borde dock enligt de sakkunnigas mening dragas dels beloppet av hyra för bostäder, upplåtna till viss personal vid anstalten, vilket belopp ansetts kunna uppskattas till 4,000 kronor, dels ock summan av från kommunerna inflytande elevavgifter eller (300 × 60 =) 18,000 kronor. Statsverkets årliga kostnader för anstalten skulle sålunda komma att utgöra (131,500 — 4,000 — 18,000 =) 109,500 kronor.

En redogörelse för yttrandena över de sakkunnigas förslag i denna del återfinnes å sid. 22—28 i propositionen.

Departementschefen har för egen del anfört bland annat:

När det gäller frågan om anstaltens organisation och beräkningen av det erforderliga platsbehovet, finner jag de sakkunnigas ställningstagande välgrundat. Vid remissbehandlingen har förslaget också i stort sett funnits tillfredsställande utformat.

Då jag — vad till en början angår anstaltens förläggning — ansluter mig till tanken på ett utnyttjande för ändamålet av kronoeigendomen Lövsta, anser jag mig dock böra biträda domänstyrelsens uppfattning, att den till egendomen hörande skogsmarken lämpligen tills vidare bibehålles under styrelsens förvaltning. Jag förutsätter emellertid härvid, att tillgång till husbehovsvirke säkerställes samt att anstaltens klientel i första hand anlitas för nödvändiga arbeten vid skötseln av den för anstaltens behov disponerade skogsmarken. För övrigt torde det få ankomma på domänstyrelsen att vidtaga de åtgärder, som bliva erforderliga för egendomens upplåtelse åt anstalten.

I sitt yttrande över förslaget har medicinalstyrelsen ansett anstalten lämpligen böra underordnas styrelsen. Även om en sådan anordning från rent medicinska synpunkter må synas näraliggande, kan man icke bortse från att därav skulle följa bestämda olägenheter med hänsyn till skyddshemsorganisationen. Den föreslagna centralanstalten måste nämligen i första hand framstå såsom en betydelsefull del av sagda organisation och kan därför svårigen lösbrytas ur detta sammanhang. Jag tvekar under dessa omständigheter icke att giva min anslutning till de sakkunnigas förslag i denna punkt.

Vad härefter angår anstaltsbyggnadernas planläggning, synes annan erinran ej vara att göra än att av byggnadsstyrelsens ifrågasatta jämkningar beträffande gymnastiksalen samt observationsbyggnaden böra beaktas vid förslagets vidare utarbetande.

Medicinalstyrelsens farhågor för att den av de sakkunniga föreslagna personalen icke skulle komma att visa sig tillräcklig synas överdrivna, även om hänsyn tages till den ökning av anstaltens klientel, som inträder, därest jämväl skyddshemmens tuberkulösa elever — såsom medicinalstyrelsen enligt min mening med visst fog föreslagit — skulle beredas vård å anstaltens sjukavdelning.

Vidare finner jag i likhet med de sakkunniga starka skäl tala för att anstalten ledes av en psykiatriskt särskilt utbildad läkare. Skolöverstyrelsens betänkligheter härutinnan kan jag sålunda ej dela. Lämpligen bör chefen hava till åliggande att jämväl vara psykiatrisk rådgivare åt skyddshemsinspektören. På sätt statskontoret framhållit, bör alltså särskild gottgörelse ej utgå till läkaren i sistnämnda egenskap. Däremot bör skäligt arvode tillförsäkras läkaren för meddelad sjukvård vid skyddshemmet Skarvik-Tallåsen.

Anstalten torde icke kunna beräknas träda i verksamhet förrän tidigast den 1 januari 1940. Vid sådant förhållande lär det icke böra ifrågakomma att nu taga slutlig ställning till spørsmålet om anstaltspersonalens tjänsteställning samt placering i lönehänseende. Härmed bör anstå tills frågan om personalstaten kommer under omprövning. Jag kan alltså nu begränsa mig till att uttala, att jag finner sakkunnigförslaget i stort sett väl avvägt, ehuru i vissa punkter skäl torde förefinnas för någon jämkning.

De beräknade kostnaderna hava av departementschefen godtagits, dock att byggnadskostnaderna avrundats uppåt till 920,000 kronor.

Uppfostringsanstalten för vanartade sinnesslöa gossar.

Å Salbohedanstalten kan för närvarande mottagas omkring 50 elever. Ett genomförande av *de sakkunnigas* förslag, att sinnesslöa vanartade icke vidare skulle vårdas å skyddshem, skulle hava till följd, att åtskilliga, som för närvarande vårdas å skyddshem, i stället intoges å sinnesslöanstalt. Man kunde enligt *de sakkunniga* utgå ifrån, att av hithörande klientel en betydande del kunde vårdas å de vanliga sinnesslöanstalterna. Å andra sidan finge man förut-sätta, att en annan del tillhörde den typ, som borde omhändertagas å uppfostringsanstalt för vanartade sinnesslöa gossar. Ett genomförande av *de sakkunnigas* förslag syntes därför kräva en icke oväsentlig ökning av platsantalet för dessa. Denna ökning borde tills vidare begränsas till 30 platser, varigenom sammanlagda antalet platser på anstalten skulle bliva 80.

Salbohedanstaltens lämplighet för nu ifrågavarande ändamål finna *de sakkunniga* uppenbar. Behov av utökade lokaler anses dock föreligga. Av elevmaterialet kunde hälften förutsättas komma att utgöras av skolelever och andra hälften av en äldre grupp. Å anstalten borde i anledning härav inrättas en skolhemsavdelning och en arbetshemsavdelning, vardera omfattande 40 elevplatser. Skolhemmet syntes kunna inrymmas i den nuvarande elevförläggningen, medan för arbetshemmet borde uppföras en ny byggnad, vilken även skulle innehålla för anstalten gemensamma ekonomilokaler samt dessutom bostadsrum för anstaltens kvinnliga personal.

Förslag till om- och nybyggnader vid Salbohed har uppgjorts av anstaltens föreståndare och sedermera i samråd med *de sakkunniga* överarbetats av arkitekten Jonson. Innebörden av detta förslag framgår i huvudsak av följande sammanställning:

Ändringar i nuvarande elevförläggning	kronor	40,000
Nybyggnad av arbetshem och matsalsbyggnad	»	220,000
Gymnastikhus	»	78,000
Lärarebostad	»	23,000
6 bostadshus à 17,000 kronor	»	102,000
Omändring av nuvarande köksbyggnaden till bostadshus	»	15,000
Ritningar, administration och oförutsedda utgifter	»	42,000
Summa kronor		520,000

En del av omändringsarbetena hava förutsatts kunna utföras med biträde av anstaltens egen arbetskraft. För inventarier har härutöver upptagits ett belopp av 15,000 kronor.

De sakkunniga påkalla vidare en utökning av personalen å anstalten med 1 lärare, 3 arbetsledare, tillika yrkeslärare, samt 1 vårdare, tillika arbetsledare. Genom viss av *de sakkunniga* tänkt omändring av köksanläggningen skulle å andra sidan av den nuvarande arbetspersonalen 1 köksbiträde kunna indragas. De sakkunniga hava tillika uppgjort följande förslag till personal-

stat för den utvidgade anstalten, varvid lönebeloppen beräknats efter högsta löneklass å A-ort.

Befattning.	Lönegrad.	Lön.
1 föreståndare	B 25	8,100
1 lärare	B 20	5,880
1 »	B 20	5,880
1 räkenskapsförare och redogörare	B 15	4,560
1 lärarinna	B 11	3,240
1 husmoder, tillika biträdande lärarinna	B 11	3,240
1 arbetsledare, tillika yrkeslärare	B 10	3,240
4 » , » »	B 10	12,960
1 vårdare, tillika arbetsledare	B 8	2,880
3 » , » »	B 8	8,640
Summa kronor		58,620

Till avlöning av erforderlig arbetspersonal har härutöver beräknats 12,000 kronor för år. Härtill kommer arvode till psykiatriskt skolad läkare med 1,500 kronor för år. Kostnaderna för avlöningar skulle sålunda, fränsett dyrtidstillägg, uppgå till $(58,620 + 12,000 + 1,500 =) 72,120$ eller, i runt tal, 72,100 kronor för år.

För jordbruket och trädgården erforderlig personal förutsättes avlönad av den avkastning, som härflyter av jordbruket och trädgården.

De årliga omkostnaderna i övrigt hava de sakkunniga i samråd med anstaltens föreståndare och med utgångspunkt från anstaltens nuvarande omkostnadsstat beräknat på följande sätt:

Reseersättningar	kronor	1,000
Expenser	»	5,500
Underhåll av byggnader	»	3,000
Inventarier	»	2,000
Renhållning	»	1,500
Utspisning	»	24,800
Beklädnad och sängkläder	»	9,000
Hälso- och sjukvård inklusive tandvård	»	2,500
Undervisningsmateriell m. m.	»	1,000
Elevbelöningar	»	800
Diverse omkostnader	»	4,500
Summa kronor		55,600

I enlighet härmed skulle de årliga driftkostnaderna för anstalten uppgå till $(72,100 + 55,600 =) 127,700$ kronor. Härifrån borde dock dragas dels 3,500 kronor i hyra för bostäder, upplåtna till viss personal vid anstalten, dels ock från kommuner inflytande vårdavgifter å omkring $(400 \times 80 =) 32,000$ kronor. Statsverkets årliga kostnader för anstalten skulle sålunda belöpa sig till $(127,700 - 3,500 - 32,000) 92,200$ kronor.

Efter en redogörelse för yttrandena i denna del (propositionen sid. 34—37) anför *departementschefen* härutinnan:

Gentemot de sakkunnigas förslag om en utvidgning av Salbohed för tillgodoseende av ett ökat platsbehov för vanartade sinnesslöa gossar har jag i

stort sett icke funnit anledning till erinran. Det har länge vitsordats, att anstaltens lokalförhållanden icke varit tillfredsställande. Med hänsyn till ovissheten rörande anstaltens framtida uppgifter har det emellertid icke varit möjligt att ifrågasätta åtgärder för uppnående av en bättre ordning. Genom det nu föreliggande förslaget lär detta hinder få anses undanröjt. I samband med de av utvidgningen föranledda om- och nybyggnadsarbetena böra givetvis jämväl de hittills svävande lokalfrågorna erhålla sin lösning. Den plan, som i detta avseende förebragts, synes mig utgöra en god grund för anstaltens försättande i tidsenligt skick.

Från myndigheternas sida hava icke heller betänkligheter anförts rörande förslagets olika delar i annan mån, än att styrelsen för Hall-anstalten framhållit såsom icke uteslutet, att elevantalet vid den nu planerade uppfostringsanstalten kunde komma att överstiga 80. Även om — såsom de sakkunniga jämväl påpekat — säkra hållpunkter saknas för bedömande av det ökade platsbehovet, synes likväl på i förslaget anförda skäl de sakkunnigas uppskattning böra godtagas. Jag förordar alltså, att åtgärder i huvudsaklig enlighet med nämnda plan komma till stånd.

Vad slutligen angår frågan om lönerereglering för anstaltens personal, vill jag erinra, att jag i annat sammanhang funnit med prövningen av densamma böra anstå. I samband därmed lär jämväl personalbehovet vid den utvidgade anstalten böra tagas under överbärande.

De beräknade kostnaderna hava ej föranlett någon erinran från departementschefens sida.

Medelsbehovet för budgetåret 1938/39.

Såsom inledningsvis antytts, har Kungl. Maj:t i särskild proposition föreslagit, att åkerbrukskolonien Hall skall av staten förvärfvas för att användas till vissa fångvårdsändamål. Då detta övertagande är avsett att äga rum tidigast vid 1940 års ingång, förutsattes såväl den vid Hall som den vid Salbohed för närvarande bedrivna verksamheten skola fortsätta åtminstone intill nämnda tidpunkt, helst som varken anstalten vid Lövsta eller den utvidgade Salbohed-anstalten tidigare torde kunna förväntas vara färdiga att tagas i bruk.

Under sådana förhållanden har Kungl. Maj:t för nästa budgetår i förevarande sammanhang endast räknat med ett anslagsbehov för igångsättandet av de tillämnade byggnadsarbetena vid Lövsta och Salbohed. I de sakkunnigas förslag har detta behov uppskattats till sammanlagt 400,000 kronor. Med hänsyn bland annat till de ytterligare överarbetningar, varav vissa av de framlagda byggnadsförslagen synas vara i behov, anses emellertid det i årets statsverksproposition beräknade beloppet, 300,000 kronor, komma att visa sig tillräckligt. Härvid avses 200,000 kronor för arbetena å Lövstaegendomen och återstoden för Salbohed.

Kungl. Maj:ts förslag att centralisera vården av de själsligt abnorma manliga skyddshemseleverna till en särskild anstalt samt överföra de sinnesslöa vanartade till sinnesslövården finner utskottet välbetänkt. Mot de för ändamålet påkallade byggnadsarbetena å Lövsta egendom och Salbohed har utskottet ej heller funnit anledning till någon mera väsentlig erinran. Utskottet har dock icke kunnat undgå intrycket, att kostnaderna för de föreslagna bostads-

Utskottet.

husen beräknats väl högt, särskilt om hänsyn toges till det prisfall å byggnads-material, som under den senare tiden inträffat. Då emellertid utskottet förutsätter, att vid byggnadsarbetenas utförande alla förefintliga möjligheter till begränsning av nämnda kostnader tillvaratagas, har utskottet ansett sig kunna godtaga Kungl. Maj:ts förslag även i detta hänseende.

Den av de sakkunniga förordade personalorganisationen vid ifrågavarande anstalter föranleder i detta sammanhang intet uttalande från utskottets sida. Utskottet utgår därvid från att de vid remissbehandlingen framkomna erinringarna vederbörligen beaktas i samband med den definitiva prövning av personalförhållandena, som senare avsetts komma till stånd.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) besluta att å kronoegendomen $70/100$ mantal Lövsta nr 1 i Trosa-Vagnhärads socken av Södermanlands län skall, i överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över socialärenden den 3 mars 1938 förordade riktlinjer, inrättas en statens anstalt för själsligt abnorma manliga skyddshemselever samt att för ändamålet erforderliga ombyggnads- och nybyggnadsarbeten m. m. skola för en kostnad av högst 920,000 kronor utföras i huvudsaklig överensstämmelse med i förenämnda statsrådsprotokoll förordat förslag;

b) besluta att den vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar å Salbohed bedrivna verksamheten må utvidgas enligt i förenämnda statsrådsprotokoll förordade grunder samt att för ändamålet erforderliga ombyggnads- och nybyggnadsarbeten skola för en kostnad av högst 520,000 kronor utföras i huvudsaklig överensstämmelse med i samma statsrådsprotokoll förordat förslag;

c) till *Uppförande av anstalt för själsligt abnorma manliga skyddshemselever m. m.* för budgetåret 1938/39 under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Stockholm den 6 maj 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 128.